

**dementie
vriendelijk
Roermond**

Roermond, stad voor iedereen

Plan van aanpak 2018 -2019

**Alzheimer Centrum Limburg
Alzheimer Midden Limburg
Hulp bij Dementie
Gemeente Roermond
www.dementievriendelijkroermond.nl
December 2017**

I. Inleiding

Vanaf eind 2015 werken professionals van organisaties in Roermond samen met mantelzorgers en vrijwilligers aan een Dementievriendelijk Roermond. In 2017 is uitvoering gegeven aan het plan Roermond stad voor iedereen. De activiteiten en acties van 2017 zijn geëvalueerd door de direct betrokkenen en de stuurgroep. De belangrijkste bevindingen staan vermeld in de factsheet Dementie Vriendelijk Roermond 2017 (zie bijlage 1).

Uitgangspunt van de beweging Dementievriendelijk Roermond is het perspectief van mensen met dementie en hun mantelzorgers. Doel is dat mensen met dementie zo lang mogelijk meedoen in de samenleving (zie hoofdstuk 2).

In 2018 en 2019 zet het netwerk Dementievriendelijk Roermond zich in om de activiteiten te verduurzamen en te implementeren in bestaande structuren. De bouwstenen voor deze vervolgaanpak zijn geleverd in een interactieve sessie met direct betrokkenen. Daarnaast loopt het project EU Prevent door in 2018 en 2019. De aanpak staat op hoofdlijnen uitgewerkt in hoofdstuk 3. Deze aanpak is niet statisch. Dementievriendelijk Roermond is geen project maar een beweging die in interactie met mensen met dementie, mantelzorgers, professionals en organisaties tot stand komt. Dat betekent dat activiteiten in de loop van 2018 en 2019 waar nodig worden aangepast.

De beweging Dementievriendelijk Roermond sluit aan op het preventie- en gezondheidsbeleid Roermond Gezond. Dementie is een van de aandachtspunten binnen het speerpunt mentaal gezond en vitaal. Ook zijn er raakvlakken met het Wmo beleid dat zich richt op zelfredzaamheid en participatie.

II. Visie en doelen Dementievriendelijk Roermond

De visie van Dementievriendelijk Roermond is gebaseerd op de Sociale Benadering Dementie die is ontwikkeld door Anne-Mei The, onderzoeker en bijzonder hoogleraar Langdurige Zorg en Dementie. De Sociale Benadering Dementie (SBD) maakt niet alleen duidelijk hoe we als samenleving moeten kijken naar dementie, maar ook hoe de aandacht moet worden verdeeld tussen het zoeken naar medische oplossingen voor dementie, het omgaan met de gevolgen en vooral het dagelijkse leven met dementie. Voor de mensen die het betreft is de grootste opgave bij dementie het iedere dag opnieuw (leren) leven met dementie. Dit is een uitdaging voor de persoon met dementie zelf, voor de naasten en voor de professional. Ook voor de samenleving als geheel ligt er de opgave om dementie anders te bekijken. De Sociale Benadering Dementie gaat uit van het perspectief van mensen met dementie en naasten in hun dagelijkse leven.

Het perspectief van mensen met dementie en naasten in hun dagelijkse leven is ook het uitgangspunt van de beweging Dementievriendelijk Roermond. Deelname van mensen met dementie en hun vertegenwoordigers in het netwerk Dementievriendelijk Roermond is van essentieel belang. Dit lijkt een logisch uitgangspunt maar is in de praktijk lang niet altijd het geval. Mantelzorgers nemen deel aan de netwerkbijeenkomsten maar in de stuurgroep zijn nog geen mantelzorgers vertegenwoordigd. Begin 2018 gaan we in gesprek met mantelzorgers hoe we de inbreng van mensen met dementie en mantelzorgers kunnen versterken, uitbreiden en borgen.

Het belangrijkste doel van Dementievriendelijk Roermond is ervoor te zorgen dat mensen met dementie zo lang mogelijk kunnen participeren in de samenleving.

Voor 2018 en 2019 zijn de volgende subdoelen geformuleerd:

- A. Zorg en ondersteuning voor mensen met dementie is de basis van Dementievriendelijk Roermond
- B. Mantelzorgers ervaren balans in de zorg voor een naaste en tijd voor zichzelf
- C. Mensen met dementie doen mee
- D. De beweging Dementievriendelijk Roermond breidt zich uit naar een seniorvriendelijke samenleving

III Aanpak 2018 en 2019

Voor 2018 en 2019 zijn op basis van de evaluatie een aantal doelen en aandachtspunten benoemd. Deze zijn tot stand gekomen in overleg met de stuurgroep, de werkgroep publieksvoorlichting en een interactieve sessie op 30 november 2017 met alle betrokken organisaties en mantelzorgers.

III.1 Wat gaan we doen?

Per subdoel zijn door het netwerk van mantelzorgers en betrokken organisaties acties en activiteiten aangegeven.

A. Zorg en ondersteuning is de basis van een Dementievriendelijk Roermond

De basis van een dementievriendelijk gemeente is goede basiszorg en ondersteuning op maat voor mensen met dementie en hun mantelzorgers. Dit is een belangrijk doel van de ketenzorg Hulp bij Dementie. Ook de gemeente speelt hierin een rol als het gaat om het voorzieningenniveau en de toegang tot Wmo voorzieningen. Daarnaast zijn zorginstellingen van belang, die zorg bieden aan mensen die nog thuis wonen of in een zorginstelling verblijven. Financiering vindt plaats vanuit de Wmo, zorgverzekeraar of WLZ.

Specifieke aandachtspunten voor 2018 en 2019

Voor 2018 en 2019 zijn een aantal concrete acties en activiteiten benoemd, die door de stuurgroep en werkgroepen worden geïnitieerd en/of uitgevoerd.

1. Goede basisinformatie is beschikbaar en vindbaar

- Basisinformatie beschikbaar maken op de website Dementievriendelijk Roermond waar inwoners van Roermond terecht kunnen als ze net de diagnose dementie hebben gekregen. Daarnaast wordt via diverse kanalen informatie gegeven onder andere door de casemanagers Hulp bij Dementie, het Zorgteam, de WegWijZer, via het Alzheimer Cafe Midden Limburg, deelname aan informatiemarkten en diverse schriftelijke en online media;
- Informatie beschikbaar stellen over lotgenotengroepen en /of waar nodig lotgenotencontact initiëren.

2. Huisartsen en medisch specialisten hebben oog voor het sociale aspect

Huisartsen spelen een cruciale rol als mensen de eerste diagnose krijgen en ook in de periode daarna. Zowel mensen met dementie als mantelzorgers hebben naast medisch zorg behoefte aan aandacht en afstemming/regie. Niet alle huisartsen zijn zich bewust van de rol die zij kunnen vervullen. Mantelzorgers geven aan dat er meer aandacht mag zijn voor het sociale aspect. Ook specialisten zijn vaak meer gericht op het medische aspect terwijl mensen met dementie en hun naasten vaak vragen hebben op het sociale vlak. Hier mag meer aandacht voor zijn.

- Bijeenkomst(en) met huisartsen en praktijkondersteuners organiseren over dementie, de impact op het dagelijkse leven en de rol die huisartsen kunnen vervullen;
- In gesprek gaan met specialisten Laurentius ziekenhuis over dementie, de impact op het dagelijkse leven en de rol die specialisten kunnen vervullen.

3. Verbeterpunten zorg en ondersteuning

Mantelzorgers en casemanagers dementie merken en zien als zorg en ondersteuning onvoldoende is en kunnen aangeven waar verbeterpunten liggen. Tijdens de interactieve sessie in november 2017 bleek hoe belangrijk de inbreng is van directe naasten van mensen met dementie. De werkgroep

dementie en mantelzorg vervult een signaleringsrol met betrekking tot knelpunten in het zorg- en ondersteuningsnetwerk. De werkgroep bespreekt de verbeterpunten met de stuurgroep, de verantwoordelijke organisaties en/of verantwoordelijke personen. Dit is mede afhankelijk van de situatie. Ook mensen met (beginnende) dementie worden betrokken.

4. Deskundigheid zorgteam en afstemming met casemanagers

Medewerkers van het zorgteam en de wijkteams, die wijkgericht werken dienen voldoende kennis te hebben van dementie. Zij vervullen een signalerende rol, in het bijzonder voor mensen, die alleen wonen.

- Signalerende en adviserende rol zorgteam; zorgteammedewerkers dienen voldoende kennis te hebben van dementie en de impact op het dagelijkse leven voor de persoon zelf en de mantelzorger. Daarnaast zijn inwoners gebaat bij een goede afstemming tussen zorgteam en casemanagers Hulp bij Dementie. Dementievriendelijk Roermond gaat hierover in gesprek met Zorgteam en Casemanagement Hulp bij Dementie.

B. Mantelzorgers ervaren balans in de zorg voor een naaste en tijd voor zichzelf

Uit de tweejaarlijkse Dementiemonitor van Alzheimer Nederland (november 2016) blijkt dat partners van thuiswonende mensen zwaar belast zijn. Mensen met dementie wonen de langste periode van hun leven thuis. Dementie heeft een grote impact op het dagelijks leven van zowel de personen met dementie als met de naaste.

De ondersteuning van casemanagement is één van de meest noodzakelijke vormen van ondersteuning voor onze inwoners met dementie en mantelzorgers. De inzet van het casemanagement gebeurt in Roermond door het ketennetwerk Hulp bij Dementie dat is gefinancierd vanuit de zorgverzekeringswet.

De nadruk in de ondersteuning van mantelzorgers ligt vaak op ontzorgen (respijtzorg en omgaan met de partner/naaste). Naast aandacht voor goede vormen van respijtzorg richt Dementievriendelijk Roermond zich op het sociale aspect; ondersteuning van de mantelzorger vanuit zijn/haar perspectief. Mantelzorgers hebben vragen over hoe je omgaat met je partner met dementie, met je burens die dat lastig vinden, met clubjes, met het leven dat je samen hebt opgebouwd. Dat raakt het hart van de dementie- "zorgen". Wat nodig is in Roermond geven we vorm samen met en in interactie met mantelzorgers in Roermond.

Specifieke aandachtspunten voor 2018 en 2019

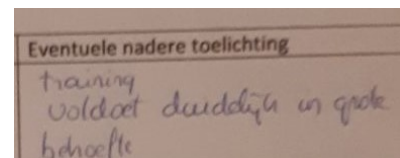
Voor 2018 en 2019 zijn een aantal concrete acties en activiteiten benoemd. De stuurgroep en werkgroep dementie en mantelzorg spelen initiëren en/ of volgen van de voortgang van de activiteiten.

1. Trainingen en cursussen

Vanuit Dementievriendelijk Roermond is op verzoek van mantelzorgers in 2017 als pilot de training "Zorgen voor een naaste met dementie" gestart. De training bestaat uit 6 bijeenkomsten. Het betreft een assertiviteitstraining voor mantelzorgers die zorgen voor een naaste met dementie.

De training is samen met de deelnemers geëvalueerd. Zij geven minimaal een 8 aan elk onderdeel van de training. Daarnaast geven de deelnemers aan dat de training goed toepasbaar is in de eigen situatie en dat ze zich sterker voelen. Bovendien hebben deelnemers veel steun ervaren van het delen van ervaringen en tips met lotgenoten.

Naast de deze training zijn er psycho-educatie cursussen die door casemanagers Dementie en MET GZZ worden gegeven.

- Voorzetting training “Zorgen voor een naaste met dementie”

Het streven is om de training Zorgen voor een naaste met dementie ook in 2018 en 2019 uit te voeren. Vanaf 2019 dient de training ingebed te zijn binnen het ondersteuningsaanbod.

- Afstemming cursussen en trainingsaanbod

In 2018 wordt een overzicht van cursussen en training opgesteld voor mantelzorgers en professionals om te kunnen beoordelen welke cursus/training het beste aansluit bij de vraag/behoefte van de mantelzorger. Dit gebeurt in interactie met mantelzorgers en casemanagers dementie.

2. Lotgenoten

Uit de gesprekstafels “Oog voor de mantelzorger” in 2016, de cursussen en training blijkt bij mantelzorgers een grote behoefte aan contact met lotgenoten. In Roermond zijn al enkele informele lotgenotengroepen. Het Alzheimer café Midden Limburg vervult hierin ook een rol. De werkgroep dementie en mantelzorg gaat aan de slag met het verkennen en organiseren van meer mogelijkheden tot lotgenotencontact.

3. Ondersteuning zorgteam

Signalerende en adviserende rol zorgteam; zorgteammedewerkers dienen voldoende kennis te hebben van dementie en de impact op het dagelijkse leven voor de persoon zelf en de mantelzorger. Niet alleen de inwoner met dementie, ook de mantelzorger kan ondersteuningsvragen hebben. Een apart gesprek met de mantelzorger is daarom aan te bevelen. Verder is goede afstemming met casemanagers van belang. De werkgroep dementie en mantelzorg werkt dit onderdeel verder uit in overleg met het zorgteam en casemanagers.

4. Keuze activiteiten Eu Prevent

Op 20 november 2017 verscheen het assessment rapport naar het lokale beleid op het gebied van preventie van dementie en depressie. Gemeente Roermond mag voor een virtueel budget van €15.000, - één of meerdere activiteiten kiezen om uit te voeren in 2018.

Enkele activiteiten zijn gericht op ondersteuning van mantelzorgers o.a. de projecten Mantelzorg in balans en Inlife. Gemeente Roermond, betrokkenen bij het assessment en mantelzorgers maken vóór eind januari 2018 een keuze, waarna gemeente Roermond in februari uitsluitsel krijgt welke activiteit(en) gehonoreerd worden.

5. Vervangende zorg/logeermogelijkheden

De financiering vanuit drie wetten (WLZ, WMO, Zorgverzekeringswet) maakt dat de regelgeving ingewikkeld is, het vaak een hele zoektocht is om zorg te regelen en dat er leemtes zijn in het aanbod. Een groot knelpunt is het ontbreken van logeerplekken voor mensen met dementie.

- Dementie staat als een van de speerpunten op de samenwerkingsagenda met CZ, één van de grootste zorgverzekeraars in de regio. Initiëren van overleg over oplossing tekort aan logeerplekken in samenwerking met zorginstellingen.
- Informatie over vervangende zorg en de regelgeving is helder weergegeven in een zogenaamde infographic. Deze infographic is begin januari 2018 beschikbaar
- Verdere verkenning van de vraag en acties o.a. ook aanbod dagopvang op andere tijden b.v. van 12.00-20.00 uur

D. Niet alleen mensen met dementie doen mee, iedereen doet mee in Roermond

Ouder worden in goede gezondheid heeft grote invloed op het welbevinden en de ervaren kwaliteit van leven. Gezond zijn gaat om de mogelijkheden om de dingen te (blijven) doen die mensen zelf het meest waardevol achten. Gemeente Roermond gaat in haar preventie- en gezondheidsbeleid uit van het concept Positieve Gezondheid. De beweging dementievriendelijk Roermond sluit aan op het preventie- en gezondheidsbeleid en heeft raakvlakken met het WMO beleid en Beweeg- en sportbeleid van gemeente Roermond.

Roermond kent, volgens de gezondheidsmonitor van de GGD, een relatie hoog aantal ouderen met depressie en eenzaamheid. Deze thema's zijn opgenomen in het preventie- en gezondheidsbeleid. In de toekomstvisie ligt het accent naast goede zorg op een stad waar het goed toeven is voor ouderen, een stad, die je actief houdt. De ambitie voor 2030 is dat Roermond een seniorvriendelijke stad is en een stad die je actief houdt. Dementievriendelijk Roermond draagt hier aan bij.

Specifieke aandachtspunten voor 2018 en 2019

Dementievriendelijk Roermond breidt zich in 2018 en 2019 uit naar een seniorvriendelijke gemeente. Specifieke aandacht gaat uit naar preventie van depressie en eenzaamheid.

1. Keuze activiteiten Eu Prevent

Op 20 november 2017 verscheen het assessment rapport naar het lokale beleid op het gebied van preventie van dementie en depressie. Gemeente Roermond mag voor een virtueel budget van €15.000,- één of meerdere activiteiten kiezen om uit te voeren in 2018. Onder de activiteiten zijn ook activiteiten gericht op (preventie van) depressie. Gemeente Roermond, betrokkenen bij het assessment en mantelzorgers maken voor eind januari 2018 een keuze, waarna gemeente Roermond in februari uitsluitsel krijgt welke activiteit(en) gehonoreerd worden.

2. Naar een seniorvriendelijke gemeente

De ambitie voor 2030 is dat Roermond een seniorvriendelijke stad is en een stad die je actief houdt. De doorontwikkeling van Dementievriendelijk Roermond naar een seniorvriendelijke gemeente wordt in 2018 uitgewerkt met alle betrokkenen. Specifieke aandacht gaat uit naar preventie van depressie en eenzaamheid.

III.2 Hoe organiseren we dit?

Organisatorisch wordt de netwerkorganisatie voortgezet. Dat betekent dat 2 maal per jaar een interactieve netwerkbijeenkomst plaatsvindt met alle betrokken mantelzorgers en organisaties onder voorzitterschap van de verantwoordelijk wethouder.

Een stuurgroep bestaande uit vertegenwoordigers van gemeente Roermond, Alzheimer Midden Limburg, Alzheimer Centrum Limburg en Hulp bij Dementie volgt de voortgang en denkt mee met de projectcoördinator en beleidsmedewerker over de verdere uitwerking van dit plan van aanpak. De stuurgroep wordt in 2018 uitgebreid met een of meer mantelzorgers.

Vanaf 2018 zijn twee werkgroepen actief: de werkgroep publieksvoorlichting en de werkgroep dementie en mantelzorg, die ondersteund worden door de projectcoördinator in afstemming met de beleidsmedewerker en de stuurgroep Dementievriendelijk Roermond.

De projectcoördinator geeft samen met de stuurgroep en werkgroepen uitvoering aan dit plan van aanpak. De coördinator ondersteunt en faciliteert de werkgroep publieksvoorlichting en de werkgroep dementie en mantelzorg. Andere taken zijn het coördineren van de communicatie en het adviseren over en mee uitvoering geven aan de implementatie van activiteiten binnen bestaande organisaties.

Naar een seniorvriendelijke gemeente

De ambitie voor 2030 is dat Roermond een seniorvriendelijke stad is en een stad die je actief houdt. In Roermond is in het beleid al veel aandacht voor zowel vitale als minder vitale senioren. Veel ouderen zijn tot op hoge leeftijd actief en nemen deel aan activiteiten en/of zetten hun talenten en vaardigheden in als vrijwilliger. Roermond kent ook een relatief hoog aantal ouderen met depressie en eenzaamheid. In het preventie- en gezondheidsbeleid zijn deze thema's onderdeel van het speerpunt mentaal gezond en vitaal van het preventie- en gezondheidsbeleid Roermond. Het gemeentelijk beleid zoekt aansluiting bij het landelijke Depressieprogramma. Een seniorvriendelijke gemeente richt zich op zo lang mogelijk behoud van vitaliteit en veerkracht van haar inwoners. In een seniorvriendelijke gemeente worden ouderen gezien met hun ervaringen, talenten en kwaliteiten. In een seniorvriendelijke gemeenten maken senioren onderdeel uit van de samenleving en vinden ontmoetingen plaats tussen jong en oud.

Vanuit het project EU Prevent kan een advies gegeven worden voor de doorontwikkeling en implementatie van activiteiten en de beweging naar een seniorvriendelijke gemeente. Advisering is een van de activiteiten die EU Prevent aanbiedt binnen het driejarige project. In februari 2018 hoort gemeente Roermond welke activiteiten gehonoreerd worden.

De doorontwikkeling van Dementievriendelijk Roermond naar een Seniorvriendelijke gemeente wordt in 2018 uitgewerkt met alle betrokkenen.

Evaluatie

Eind 2019 vindt de evaluatie plaats van dit plan van aanpak. In 2019 vindt ook een evaluatie plaats in het kader van het Euregionale project EU Prevent. Beide evaluaties en het advies van Eu Prevent bieden bouwstenen voor het vervolg richting 2030; een stad waar het goed toeven is voor jong en oud.